

ŻYWIENIE PACJENTÓW EMERGENCY I HOSPITALIZOWANYCH

OKIEM PRAKTYKA

WERSJA DEMO MATERIAŁÓW SZKOLENIOWYCH

19 STYCZNIA 2025

10:00

Prelegent: lek. wet. Dominika Ostrowska

DEMO

KUP DOSTĘP DO SZKOLENIA,
ABY OTRZYMAĆ PEŁNĄ
WERSJĘ MATERIAŁÓW!

ORGANIZATOR

VETTECH

ROK 2025
Nadchodzące
szkolenia

26 STY	ROZRÓD PSÓW VOL.2 lek. wet. Patrycja Magda-Sęp
09 LUT	OD OBJAWÓW DO ROZPOZNANIA STUDIUM DERMATOLOGICZNE lek. wet. Paulina Szczepaniak
23 LUT	EKSTRAKTCJE I ICH KOMPLIKACJE U PSÓW I KOTÓW lek. wet. spec. Roman Goncharuk
02 MAR	WSTĘP DO PRAKTYCZNEJ PARAZYTOLOGII PSÓW I KOTÓW dr n. wet. lek. wet. spec. parazytolog weterynaryjny Klaudiusz Szczepaniak

Szczegóły i rejestracja na
www.vettech.pl

O CO CHODZI Z TYM ŻYWIENIEM PACJENTÓW NIEJEDZĄCYCH SAMODZIELNIE?

KONSEKWENCJE NIEDOŻYWIENIA ZNACZNIE RÓŻNIĄ SIĘ U ZDROWYCH PACJENTÓW A PACJENTÓW W STANIE KRYTYCZNYM!

ZDROWE PSY I KOTY WYKORZYSTUJĄ ZAPASY WĘGLOWODANÓW Z WĄTROBY I MIĘŚNI ORAZ TŁUSZCZY Z TKANKI TŁUSZCZOWEJ, ZAŚ U ZWIERZĄT W STANIE KRYTYCZNYM DOCHODZI DO ZABURZENIA TYCH MECHANIZMÓW ADAPTACYJNYCH.

KONSEKWENCJE

- anoreksja chorego pacjenta doprowadza do proteolizy i utraty mięśni
- osłabiony układ odpornościowy
- zmniejszona odporność na infekcje
- zwiększone ryzyko translokacji bakterii i rozwinięcia się sepsy
- osłabione gojenie się ran
- nieprawidłowy metabolizm podawanych leków
- zwiększone ryzyko wystąpienia komplikacji pozabiegowych
- wydłużenie czasu hospitalizacji
- zaburzona funkcja narządów
- zwiększona śmiertelność

ŻYWIENIE CHORYCH PACJENTÓW

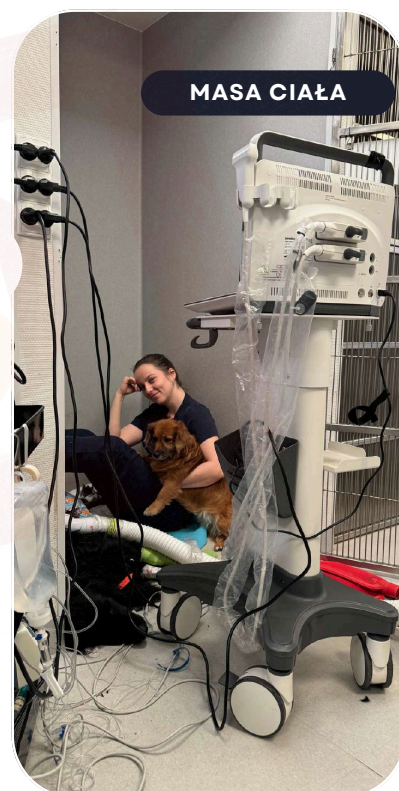
Bardzo niedoceniany problem

- Większość pacjentów hospitalizowanych jest niedożywiona!
- W badaniu retrospektywnym ok. 500 psów tylko 6,8% miała dostarczaną odpowiednią ilość energii, a ponad połowa (52,6%) spożywała mniej niż 1/4 swoich potrzeb!
- Dostarczanie mniej niż 1/3 zapotrzebowania wiąże się ze złym rokowaniem.

Na przykład:

- wczesne żywienie (zaczęte w ciągu 12h) u szczeniąt z infekcją parwowirusa skutkuje dużo lepszym rokowaniem
- istotne skrócenie hospitalizacji u psów z septycznym zapaleniem otrzewnej, u których zaczęto żywienie w ciągu 24h.

ŻYWIENIE JELITOWE

Gdzie leży problem z wchłanianiem i przyjmowaniem pokarmu?

- Niewydolność organów (kumulacja trzeciej przestrzeni, azotemia)
- Objawy z przewodu pokarmowego (nudności, ulewanie, wymioty, biegunka)
- Powikłanie metaboliczne (kwasica, hiperglikemia, hipokaliemia, utrata masy ciała)
- Choroby współistniejące (anemia, przewlekła niewydolność nerek, zachyłkowe zapalenie płuc)

- **Wsparcie żywieniowe należy rozważyć u pacjentów, którzy:**
  - utracili 10% swojej masy ciała
  - nie przyjmowali lub nie będą przyjmowali żywienia przez więcej niż 5 dni (mniej u pacjentów młodych, mniejszych i kotów)
  - mają zwiększone straty składników odżywczych przez biegunki, wymioty, choroby nerek, rany i opatrzenia
- **Ocena odżywienia:**
  - wywiad (utrata masy ciała w ostatnim czasie)
  - masa ciała
  - skład ciała (tkanka tłuszczowa, beztłuszczowa masa ciała)
  - BCS - body condition score

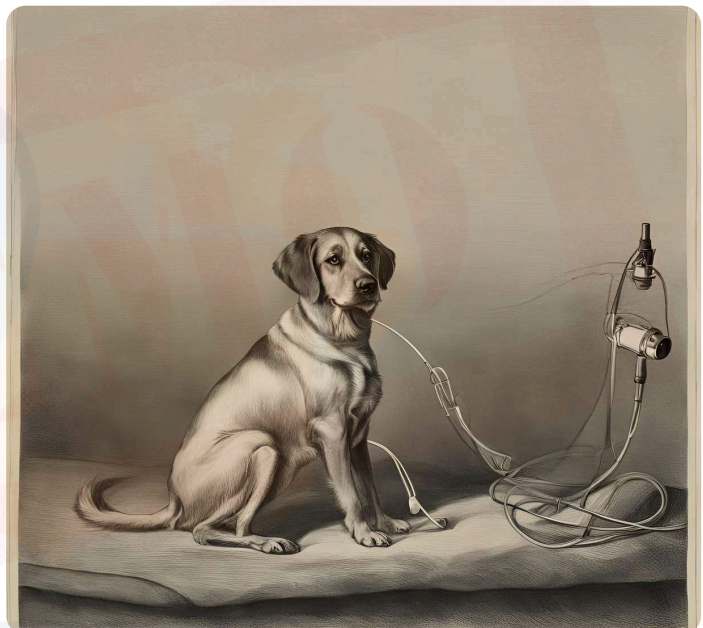
JAK KARMIĆ?

ŻYWIENIE

Sondy do karmienia:

- nosowo przełykowa
- nosowo żołądkowa
- przełykowa
- stomia żołądka
- stomia jelitowa

ICU

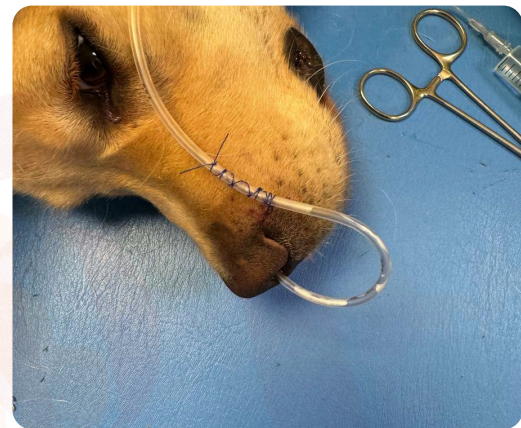
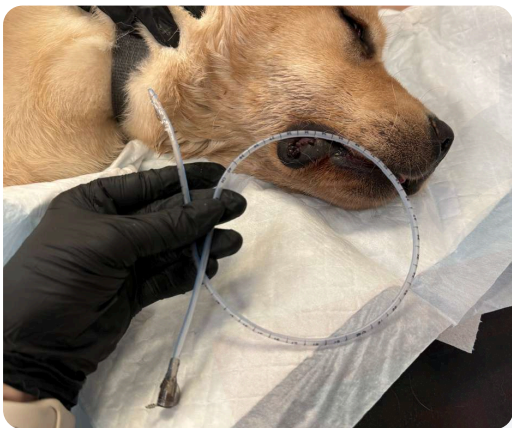
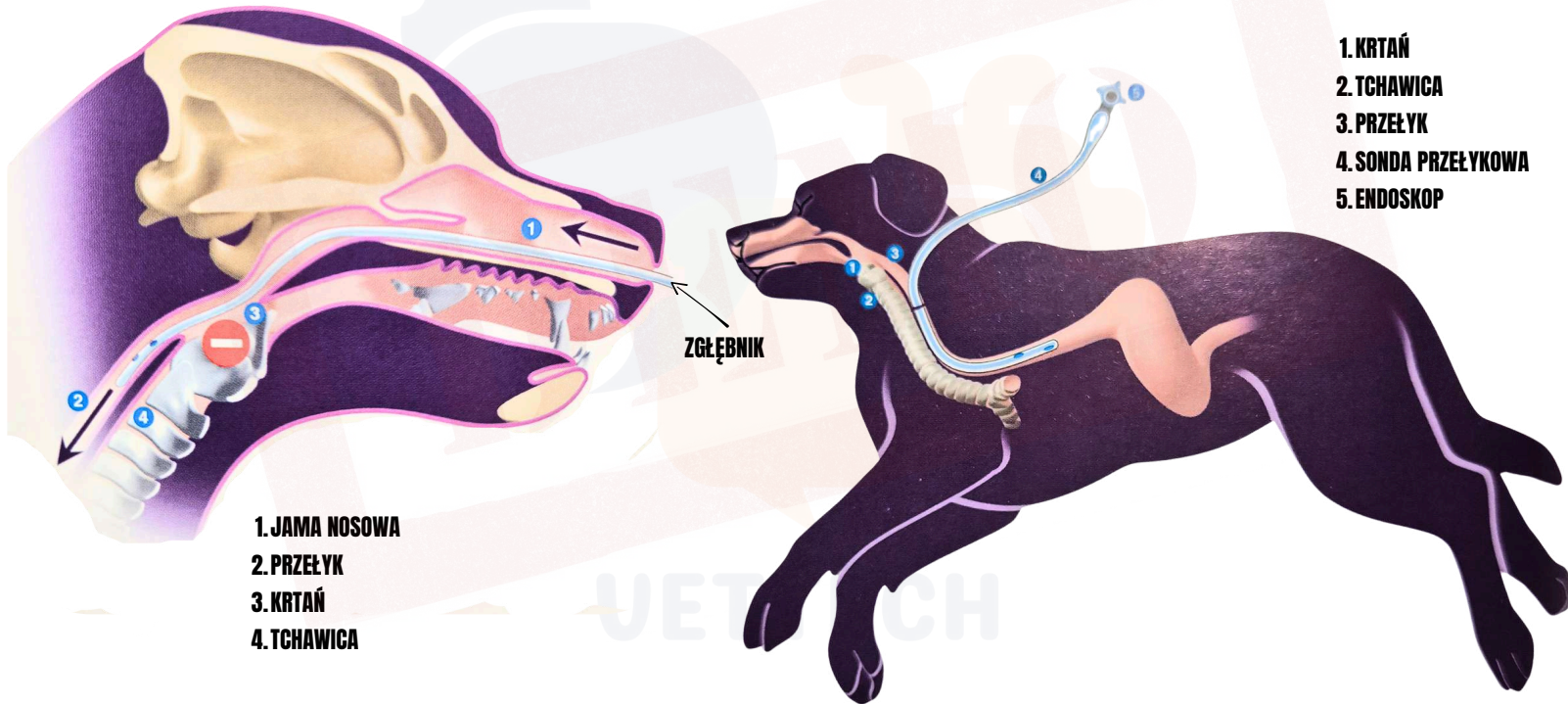

PRZEWODNIK PO ZGŁĘBNIKACH

ZGŁĘBNIK NOSOWO-PRZEŁYKOWY

ZGŁĘBNIK PRZEŁYKOWY

- ZAŁOŻENIE POPRZECZ WYKONANIE PRZETOKI W PRZEŁYKU W CZASIE ZABIEGU CHIRURGICZNEGO PRZEPROWADZONEGO W ZNIECZULENIU OGÓLNYM,

PRZEWODNIK PO ZGŁĘBNIKACH

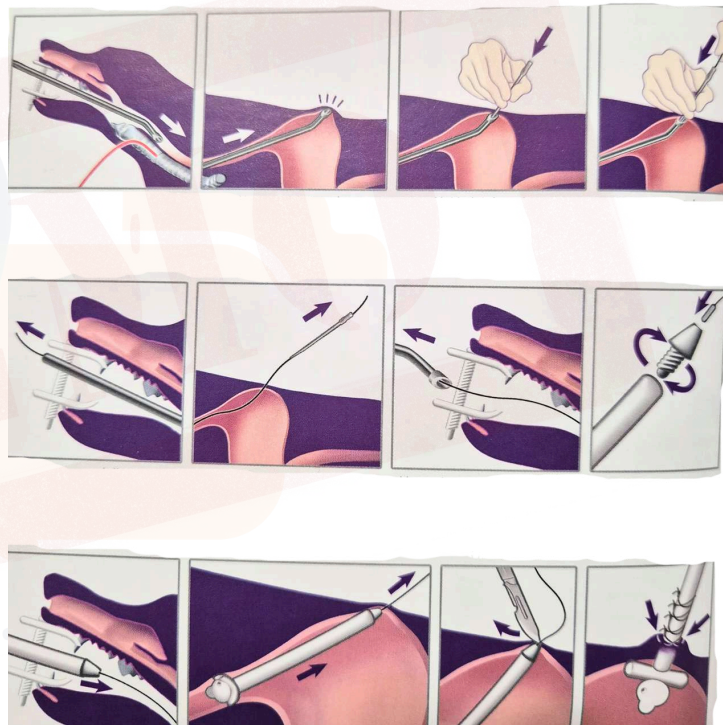
ZGŁĘBNIK GASTROSTOMIJNY

- ZAŁOŻENIE POPRZECZ WYKONANIE PRZETOKI W ŻOŁĄDKU W CZASIE ZABIEGU CHIRURGICZNEGO PRZEPROWADZONEGO W ZNIECZULENIU OGÓLNYM - ISTNIEJĄ RÓŻNE METODY CHIRURGICZNE UMIESZCZENIA ZGŁĘBNIKA

3 NAJCZĘSTSZE MITY DOTYCZĄCE ŻYWIENIA PACJENTÓW

1. ŻYWIENIE NIE JEST NAJWAŻNIEJSZĄ SPRAWĄ NA TLE INNYCH INNYCH PUNKTÓW LECZENIA PACJENTA.
2. MOŻE WYSTARCZY POBUDZIĆ APETYT I PACJENT ZACZNE SAM JEŚĆ ZA DZIEŃ ALBO DWA.
3. PŁYNOTERAPIA MOŻE ODŻYWIĆ PACJENTA.

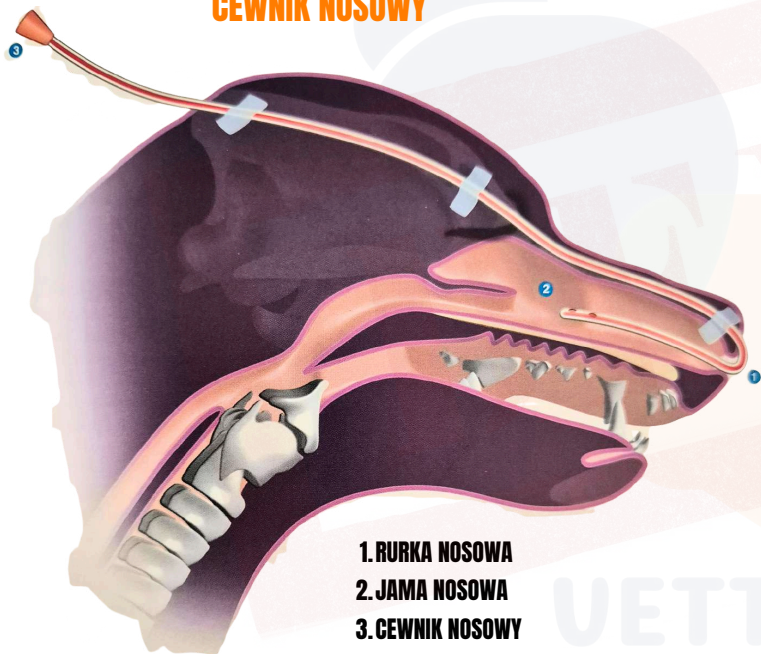
PRZYKŁADOWA METODA WPROWADZENIA ZGŁĘBNIKA PRZY UŻYCIU IGŁY

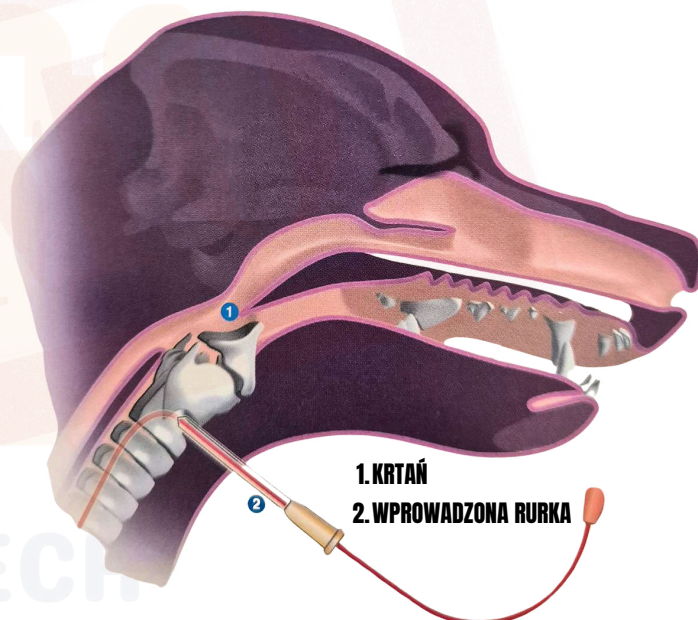
CZY WIESZ, ŻE...

JEDNĄ Z METOD PODAWANIA TLENU JEST ZAŁOŻENIE CEWNIKA NOSOWEGO LUB RURKI TRACHEOSTOMIJNEJ?

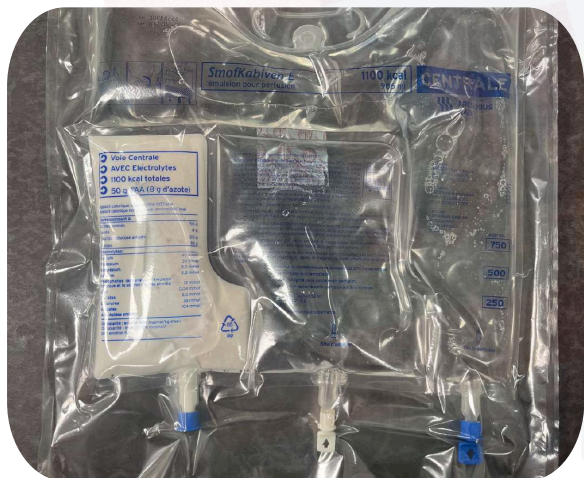
CEWNIK NOSOWY

RURKA TRACHEOSTOMIJNA

ŻYWIENIE PARENTERALNE - POZAJELITOWE

Podstawowe aspekty

- Ważna część żywienia pacjentów z nietolerancją na żywienie jelitowe.
- Metodą z wyboru zawsze zostaje żywienie jelitowe. Żywienie pozajelitowe traktujemy jako wsparcie.
- Choć możliwość zastąpienia żywienia jelitowego “prostym” wlewem dożylnym wydaje się być kusząca, to musimy pamiętać o związanych z tym komplikacjach i skutkach ubocznych.
- Wyzwania stojące przed wprowadzeniem żywienia pozajelitowego:
  - ustalenie którzy pacjenci wyciągną z tego korzyści
  - odpowiedni wybór żywienia
  - ustalenie bezpiecznej drogi podania
  - pilnowanie sterylności procedury
  - wyliczenie odpowiedniego zapotrzebowania
- Ważne jest przełamanie mitu, że tylko referencyjne ośrodki mogą uciekać się do takiego sposobu żywienia pacjentów.

ŻYWIENIE PARENTERALNE

Definicje:

- **Całkowite żywienie pozajelitowe:**
  - dostarczające wszystkie potrzebne pacjentowi białka, kalorie, mikroelementy
- **Częściowe żywienie pozajelitowe:**
  - dostarczające tylko część zapotrzebowania, średnio 40-70%
- **Żywienie centralne:**
  - dostarczane dożyciem centralnym
- **Żywienie obwodowe:**
  - dostarczane żyłami obwodowymi

Aspekty techniczne:

- Żywienie pozajelitowe centralne ma wysoką osmolarność, co uniemożliwia podawanie go poprzez zwykły wenflon ze względu na duże ryzyko rozwoju zapalenia żył.
- Żywienie pozajelitowe obwodowe ma zmniejszoną osmolarność, ale tym samym mniejsze stężenie aminokwasów, dekstrozy i kalorii.
  - nie nadaje się do długotrwałego podawania u pacjentów o zwiększonym zapotrzebowaniu żywieniowym
- Należy zapewnić odpowiednie dojście dożylne założone sterylnie i przeznaczone tylko do podawania żywienia i nie mieszania z innymi płynami i lekami.

PRZYKŁADOWI PACJENCI WYMAGAJĄCY DOBRANIA ODPOWIEDNIEGO ŻYWIENIA

1

SZCZENIĘTA CHOROBY NA PARWOWIROZĘ

- Parwowiroza psów to śmiertelna choroba wywołana przez *Canine Parvovirus*.
- Jest to jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla psów na całym świecie.
- Najczęściej występuje u szczeniąt, gdzie największa śmiertelność występuje u psów nieszczepionych. Zdarza się, że na parwowirozę chorują starsze psy o zaburzonej immunologicznym i bez prawidłowego pakietu szczepień.
- Najlepszym z dostępnych sposobów ochrony przed zachorowaniem jest prawidłowo przeprowadzony harmonogram szczepień w okresie szczenięcym.

KOCIĘTA CHOROBY NA PANLEUKOPENIE

- Panleukopenia kotów to groźna choroba wirusowa wywołana przez wirusa FPV (feline panleukopenia virus), blisko spokrewnionego z parwowirusem psów.
- Najczęściej dotyka kocięta, a najwyższą śmiertelność wykazują oczywiście u pacjentów nieszczepionych.
- Profilaktyką są szczepienia!

Objawami w przypadku obu tych chorób u pacjentów są:

Gorączka, bolesność brzucha, osowiałość, anoreksja, wymioty, krwotoczna biegunka, posocznica

Postępujące wyniszczenie organizmu związane z brakiem pobierania pokarmu

Pogarszający się stan pacjenta mimo wprowadzonego leczenia

Aktualne zalecenia dotyczące leczenia pacjentów z parwowirozą lub panleukopenią:

- Wspomagającą płynoterapię z dodatkiem witamin
- Antybiotyki zapobiegające posocznicy
- Leki przeciwwymiotne
- **Żywnienie jelitowe i/lub pozajelitowe**
- Leczenie przeciwciałami
- Terapię przeciwwirusową

należy wprowadzić żywienie w pierwszych 12h hospitalizacji nawet w przypadku utrzymujących się wymiotów

ŻYWIENIE JELITOWE:

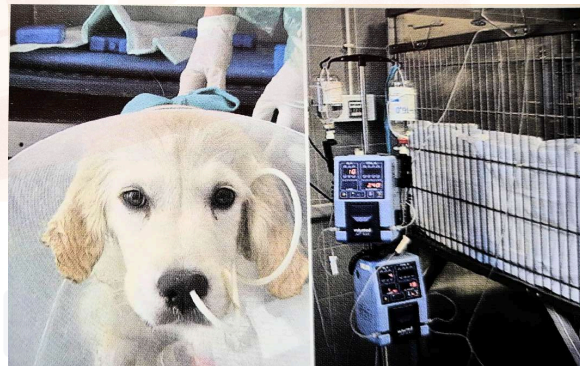
- PO 12H LECZENIA SZPITALNEGO,
- ZGŁĘBNIK PRZEŁYKOWY,
- CRI,
- STOPNIOWE PONOWNE ODŻYWIENIE,
- W CELU PRZEPLUKANIA 5% DEKSTROZA

ŻYWIENIE POZAJELITOWE:

- OD MOMENTU PRZYBYCIA ZWIERZĘCIA DO KLINIKI,
- BIAŁKO + WĘGLOWODANY

Równocześnie u takich pacjentów należy podawać leki chroniące przewod pokarmowy (sukralfat, fosforan glinu) oraz zapobiegające powstawaniu zachyłkowego zapalenia płuc leki przeciwwymiotne.

PRZYKŁADOWI PACJENCI WYMAGAJĄCY DOBRANIA ODPOWIEDNIEGO ŻYWIENIA

2 ZWIERZĘTA W ŚPIĄCZCE

- Pacjenci w stanie śpiączki nie są w stanie samodzielnie przyjmować pokarmu.
- U takich pacjentów można wprowadzić żywienie jelitowe oraz pozajelitowe.
- Przyczyną śpiączki mogą być: urazy mechaniczne, czynniki zakaźne, udar cieplny, wady rozwojowe, hipoglikemia, niewydolność nerek, niewydolność wątroby i encefalopatia wątrobowa, niedoczynność tarczycy.

ŻYWIENIE JELITOWE:

- POBUDZENIE OPRÓŻNIANIA ŻOŁADKA,
- UNIKANIE ZACHŁYSTOWEGO ZAPALENIA PŁUC,
- NACHYLENIE CIAŁA POD KĄTEM 30 STOPNI,
- KARMIENIE CZĄSTKOWE,
- PRZEZ 2 GODZINY PO KARMIENIU ZWIERZĘ MUSI LEŻEĆ W POZYCJI MOSTKOWEJ,
- STOSOWANIE LEKÓW POBUDZAJĄCYCH MOTORYKĘ PRZEWODU POKARMOWEGO

VETTECH

JACKSON

6 letni pies z rozpoznanym ropopiersiem, waga: 5,5 kg

DOKŁADNE OMÓWIENIE PRZYPADKU ORAZ INNI PACJENCI JUŻ NA SZKOLENIU 19.01.2025R.!

Wyzwania żywieniowe:

- 3 dniowa anoreksja przed wizytą w klinice
- hipoalbuminemia 2,2 g/L przy przyjęciu
- duża ilość ropnego wysięku w jamie klatki piersiowej
- aktywny drenaż klatki piersiowej

Jakie żywienie wybrać?

- brak objawów atonii przewodu pokarmowego => powinien dobrze tolerować żywienie jelitowe - sonda nosowo - przetykowa
- hipoalbuminemia przy przyjęciu + ryzyko szybkiej utraty w kolejnych dniach = problem z odpowiednią podażą białka => częściowe żywienie pozajelitowe

ROPOPIERSIE

VETTECH

W PRZYPADKU PACJENTÓW EMERGENCY PAMIĘTAJ O PODZIALE NA KOLORY

METODA OZNACZEŃ UŁATWIA WSZYSTKIM PRACOWNIKOM PERSONELU OCENĘ STANU PACJENTA I HARMONOGRAM OPIEKI NAD NIM

	Stan krytyczny: niestabilny stan pacjenta; przeżycie zależy od natychmiastowej interwencji (w ciągu kilku minut do godziny)
	Pozornie stabilny: przeżycie zależy, czy interwencja ma miejsce w ciągu kolejnych kilku godzin
	Stabilny: mniejsze obrażenia, leczenie jest wymagane w ciągu 24 godzin
	Bardzo poważny: bez udzielenia natychmiastowej pomocy (w ciągu kilku sekund do kilku minut) następuje zgon pacjenta
	Pacjent z niewydolnością krążeniowo-oddechową lub z bardzo poważnymi obrażeniami - bardzo niewielkie szanse przeżycia

Pamiętaj, że przydzielona grupa kolorystyczna może się szybko i nieprzewidywalnie zmieniać, dlatego pacjentów w stanie krytycznym należy monitorować w sposób ciągły!

Dużą pomocą przy tym są sprzęty takie jak:

- elektrokardiograf
- pulsoksymetr
- kapnograf
- przenośny Doppler
- stetoskop
- termometr
- glukometr

TE PARAMETRY KRWI POWINNY BYĆ REGULARNIE KONTROLOWANE U PACJENTÓW HOSPITALIZOWANYCH W GRUPIE RYZYKA:

HEMATOKRYT I ROZMAZ KRWI

STĘŻENIE BIAŁKA CAŁKOWITEGO

GLUKOZA

MOCZNIK

Takie proste badania laboratoryjne są ogromnym źródłem informacji.

Dlatego przychodnie, w którym przyjmowani się pacjenci w ciężkim stanie i/lub na hospitalizację powinny posiadać na miejscu analizator hematologiczny do wykonania podstawowej morfologii u pacjenta, a personel powinien być przeszkolony w wykonywaniu i interpretacji rozmazów krwi.

Chcesz wiedzieć więcej o diagnostyce laboratoryjnej
w medycynie weterynaryjnej?
Poznaj nasze szkolenia "WETDIAGNOSTYKA NIE TYLKO DLA TECHNIKA!"
i "ANALIZA BADAŃ KRWI I MOCZU"
na www.vettech.pl

TE PARAMETRY KRWI POWINNY BYĆ REGULARNIE KONTROLOWANE U PACJENTÓW HOSPITALIZOWANYCH W GRUPIE RYZYKA:

HEMATOKRYT I ROZMAZ KRWI

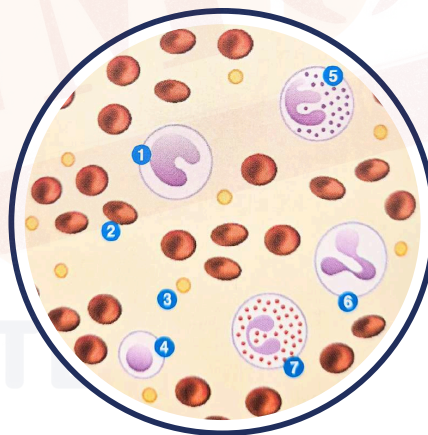

(HCT) jest jednym z parametrów podstawowej morfologii krwi. Wskaźnik ten pozwala ustalić, jaki procent krwi pełnej stanowią czerwone krwinki, czyli erytrocyty, a co za tym idzie ile jest hemoglobiny odpowiedzialnej za transport tlenu oraz pokazuje poziom odwodnienia organizmu.

Rozmaz dostarcza wielu informacji o anomaliach występujących w składnikach krwi, a także pomaga w postawieniu diagnozy. Jednym z powodów dla których wykonujemy rozmaz jest podejrzenie babeszjozy u psów, jednak badanie to sprawdza się również w wielu innych jednostkach chorobowych.

TECHNIKA WYKONANIA ROZMAZU

WIDOK POD MIKROSKOPEM

1. MONOCYTY
2. KRWINKI CZERWONE
3. PŁYTKI KRWI
4. LIMFOCYTY
5. BAZOFILE
6. NEUTROFILE
7. EOZYNOFILE

TE PARAMETRY KRWI POWINNY BYĆ REGULARNIE KONTROLOWANE U PACJENTÓW HOSPITALIZOWANYCH W GRUPIE RYZYKA:

STĘŻENIE BIAŁKA CAŁKOWITEGO

Połączone z hematokrytem dostarcza informacji na temat uwodnienia organizmu oraz ciśnienia onkotycznego.

GLUKOZA

↑ **Zwiększone stężenie glukozy** we krwi może być związane ze stresem (w szczególności u kotów), wstrząsem lub cukrzycą.

↓ **Obniżone stężenie glukozy** we krwi - wersja znacznie bardziej niebezpieczna w praktyce dla pacjenta - może świadczyć o zagłodzeniu, ostrej posocznicy, chorobach wątroby, guzie insulinowym itd.

MOCZNIK

Znaczna azotemia może pojawić się w przypadku niewydolności nerek, krwotoku z przewodu pokarmowego czy po spożyciu substancji uszkadzającej nerki

PAMIĘTAJ - TO TYLKO WSTĘPNA OCENA PACJENTA!

PO WYKONANIU TYCH BADAŃ CZAS NA DAŁSZĄ SZCZEGÓŁOWĄ DIAGNOSTYKĘ POSZCZEGÓLNYCH UKŁADÓW ORGANIZMU.

Dalsze badanie warto przeprowadzić w odpowiedniej kolejności, aby niczego nie pominąć. W tym przypadku sprawdza się wprowadzenie wśród personelu tzw.

A CRASH PLAN

A	Airways (drogi oddechowe)	Nos, jama ustna, tchawica, płuca
C	Cardiovascular (układ sercowo-naczyniowy)	Błony śluzowe, CRT, temperatura, tętno, osłuchiwanie serca
R	Respiratory (oddychanie)	Typ oddychania, ruchy ściany brzucha, miarowość/niemiarowość
A	Abdomen (jama brzuszna)	Ciągłość ścian jamy brzusznej, pachwin, osłuchiwanie przez jedną minutę szmerów w jamie brzusznej, opukiwanie
S	Spinal (kręgosłup)	Omacywanie kręgosłupa, zdolność do poruszania się, bolesność
H	Head (głowa)	Nos, policzki, czaszka, szczęki, zęby, oczy, uszy
P	Pelvis (miednica)	Omacywanie miednicy, guza kulszowego, bioder, odbytu, układu moczopłciowego
L	Legs (kończyny)	Zdolność poruszania się, bolesność, napięcie mięśniowe, odruchy, stawy, ciągłość skóry
A	Arteries and veins (tętnice i żyły)	Tętno, stopień wypełnienia żył szyjnych
N	Nervous system (układ nerwowy)	Stan świadomości, odruchy, badanie nerwów ośrodkowych i obwodowych, sprawdzenie ciągłości kręgosłupa

ZAPAMIĘTAJ TE RÓŻNICE U PACJENTÓW WSTRZĄSOWYCH!

NARZĄDY WSTRZĄSOWE KOTA

U kotów objawy reakcji anafilaktycznych dotyczą przede wszystkim płuc - dochodzi do skurczenia oskrzeli. Obniżenia to stężenie tlenu i podwyższa stężenia dwutlenku węgla we krwi, a także zmniejsza pojemność minutową serca, co z kolei może prowadzić do skurczu śledziony i następczego zagęszczenia krwi.

NAJCZĘSTSZE OBJAWY:

DUSZNOŚĆ, NADMIERNE ŚLINIENIE, SKURCZ OSKRZELI, ŚWIST KRTANIOWY, ZWIĘKSZONA CZĘSTOTLIWOŚĆ ODDECHÓW I KASZEL

NARZĄDY WSTRZĄSOWE PSA

U psów dochodzi do rozszerzenia tętniczek wątrobowych i zwiększonego przepływu krwi przez wątrobę, ale też zwiększenie oporu w wątrobowych naczyniach żylnych, a w konsekwencji zmniejszenie objętości krwi żyłnej powracającej do serca.

Zmniejsza się przez to ilość tlenu dostarczanego do tkanek i rozwija się wstrząs hipowolemiczny.

**NAJCZĘSTSZE OBJAWY:
ZAPAŚĆ ORAZ OSTRE ZAPALENIE
ŻOŁĄDKA I JELIT, CZĘSTO
PRZEBIEGAJĄCE Z BIEGUNKĄ
KRWOTOCZNĄ.**

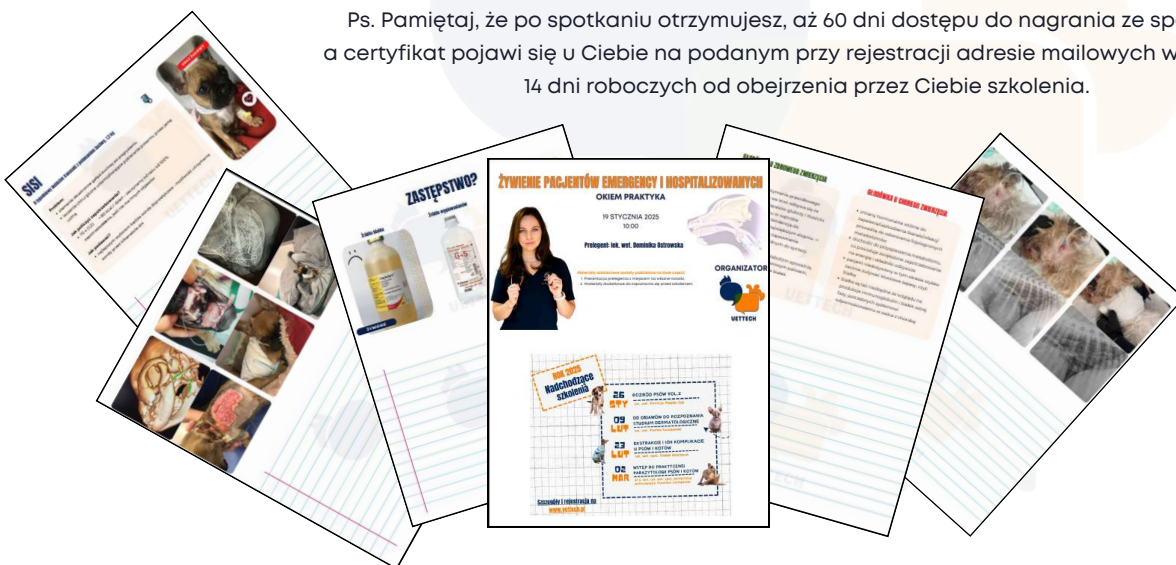
**PSY CZĘŚCIEJ NIŻ KOTY MAJĄ OBJAWY
ZE STRONY SKÓRY-POKRZYWKĄ,
RUMIEŃ, OBRZĘK NACZYNIORUCHOWY
CZĘŚCI TWARZOWEJ GŁOWY,
NADMIERNE ŚLINIENIE ORAZ ŚWIĄD**

TO TYLKO NIEWIELKA CZĘŚĆ NASZYCH MATERIAŁÓW NA NIEDZIELNE SZKOLENIE!

CHCESZ POZNAĆ TEMAT DOGŁĘBNIIE I OMÓWIĆ GO Z WYJĄTKOWYM SPECJALISTĄ?

DOŁĄCZ DO NAS NA WWW.VETTECH.PL

Ps. Pamiętaj, że po spotkaniu otrzymujesz, aż 60 dni dostępu do nagrania ze spotkania, a certyfikat pojawi się u Ciebie na podanym przy rejestracji adresie mailowym w przeciągu 14 dni roboczych od obejrzenia przez Ciebie szkolenia.

DO ZOBACZENIA!

ORGANIZATOR

